

Nr 254

Av herr **Nilsson** i Agnäs **m. fl.**, angående tjänsten som nomadskoleinspektör.

(Lika lydande med motion nr 200 i Första kammaren)

Skolöverstyrelsen har föreslagit att nomadskoleinspektörens uppgifter överföres till länskolnämnden i Norrbottens län, varvid tjänsten som nomadskoleinspektör skulle föras på övergångsstat. Chefen för ecklesiastikdepartementet ansluter sig i statsverkspropositionen till SÖ:s förslag och anser att tjänsten som nomadskoleinspektör bör indragas vid nuvarande tjänstinnehavarens avgång. Tjänsten innehas f. n. av docenten Israel Ruong, som pensioneras den 1/7 1967.

Ecklesiastikministern konstaterar att tjänsten i fråga kommit att bli förenad inte bara med tillsynen över nomadskolväsendet »utan även i hög grad uppgiften att främja samernas möjligheter att följa med i den allmänna kulturella utvecklingen under samtidigt bevarande av sin egenart». Detta riktiga påpekande borde ha varit nog för att klargöra det olämpliga i att förorda tjänstens indragande, vilket ju innebär att uppgifterna i stället skall skötas av folkskoleinspektören inom det svenska skolväsendet i landets nordligaste delar. Denne kan omöjligen fylla alla de uppgifter nomadskoleinspektören nu fyller. Statsrådet tror att förändringen innebär en förbättring för samerna, men dessa har motsatt uppfattning. Svenska samernas riksförbunds landsmöte i Lycksele 1966 uttalade sig för att tjänsten i framtiden skulle behållas oförändrad. Från samiskt håll anser man det mycket betydelsefullt att någon av samisk börd har tjänsten och som same känner och förstår de samiska förhållandena. Nomadskoleinspektören har varit en samlande kulturpersonlighet, som tillvaratagit de samiska kulturintressena, påpekar Arjeplogs sameförening i ett uttalande i denna fråga. Samma sameförening har i december uppvaktat landshövdingen i Norrbottens län och framfört sin bestämda uppfattning att tjänsten icke bör förändras. Styrelsen för Samernas riksförbund har liksom ordföranden i Sällskapet Sameättnam — rektor Lennart Wallmark i Jokkmokk — vid uppvaktning hos ecklesiastikministern muntligen och i skrivelser framfört ytterst beaktansvärda synpunkter, vilka tydligen dock förbisetts. Ur Sällskapet Sameättnams yttrande den 14 juni 1961 över 1957 års nomadskoleutrednings betänkande »Samernas skolgång» kan anföras: »Sameättnam ansluter sig till S. S. R:s uppfattning, att en enhetlig ledning av samernas skolor är ett grundvillkor för nomadskolans framtid och utveckling.»

Den 28 september 1966 skriver Sameättnam till departementschefen: »Samer-

nas historia i vårt land, den samiska skolans utveckling, den sociala förändringen och den organisatoriska uppbyggnaden när det gäller samerna som minoritet motiverar inte endast en fortsatt undervisning om samekulturen och dess ställning och utveckling i vår tid, utan även en samlande och enhetlig ledning av den samiska skolan i vårt land. Att nomadskoleinspektörsbefattningen i dagens situation därför bör behållas och förstärkas synes oss vara en nödvändig förutsättning. Förutom uppgifterna som skolledare för nomadskolan har den nuvarande nomadskoleinspektören dessutom framstått såsom en samlande företrädare för hela samekulturen både utåt såväl på riksplplanet som i nordiska sammanhang och inåt bland samerna själva. I dagens mycket starka förändringslighet, i all synnerhet när det gäller den för samekulturen så väsentliga renskötselnäringen och samernas nya kultursituation med nödvändig anpassning till dagens och morgondagens samhälle, vore det olyckligt om nomadskoleinspektörsbefattningen upphörde. Denna befattning behöver inte endast behållas, utan det är t. o. m. angeläget att den får ett förstärkt och vidgat innehåll. Utöver samordning och utveckling av nomadskoleväsendet finnes nu ytterligare uppgifter, som motsvarar mot nya, viktiga behov bland samerna. Dit hör framför allt en absolut nödvändig insats för vuxen- och vidareutbildning bland stora samegrupper. Likaså som företrädare för och organisatör av kulturkontakten. — Ledande samer i våra grannländer har inför dagens situation uttryckt sin oro över nyheten om att risk föreligger att den svenska nomadskoleinspektörsbefattningen kommer att indragas. Vill man med dagens världssituation i bakgrunden och med hänsyn till ovanstående ge Sveriges samer en möjlighet att bevara och befästa sin integritet som respekterad minoritet i vårt land, borde vi ha råd att bevara och förstärka nomadskoleinspektörstjänsten inom det svenska skolväsendets ram.»

De synpunkter som samerna sålunda framför delas av oss. Vi anser att ifrågavarande tjänst bör bevaras. Vår respekt för denna folkminoritet och vår uppfattning att dess integritet skall skyddas gör det omöjligt för oss att ansluta oss till departementschefens förslag om indragning av tjänsten efter den nuvarande tjänstinnehavarens avgång.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att den nuvarande tjänsten som nomadskoleinspektör behålls oförändrad.

Stockholm den 24 januari 1967

Tore Nilsson (h)

i Agnäs

Bertil Öhvall (fp)

Per Petersson (h)

Erik Larsson (cp)

i Norderön

Jan-Ivan Nilsson (cp)

i Tvärälund

